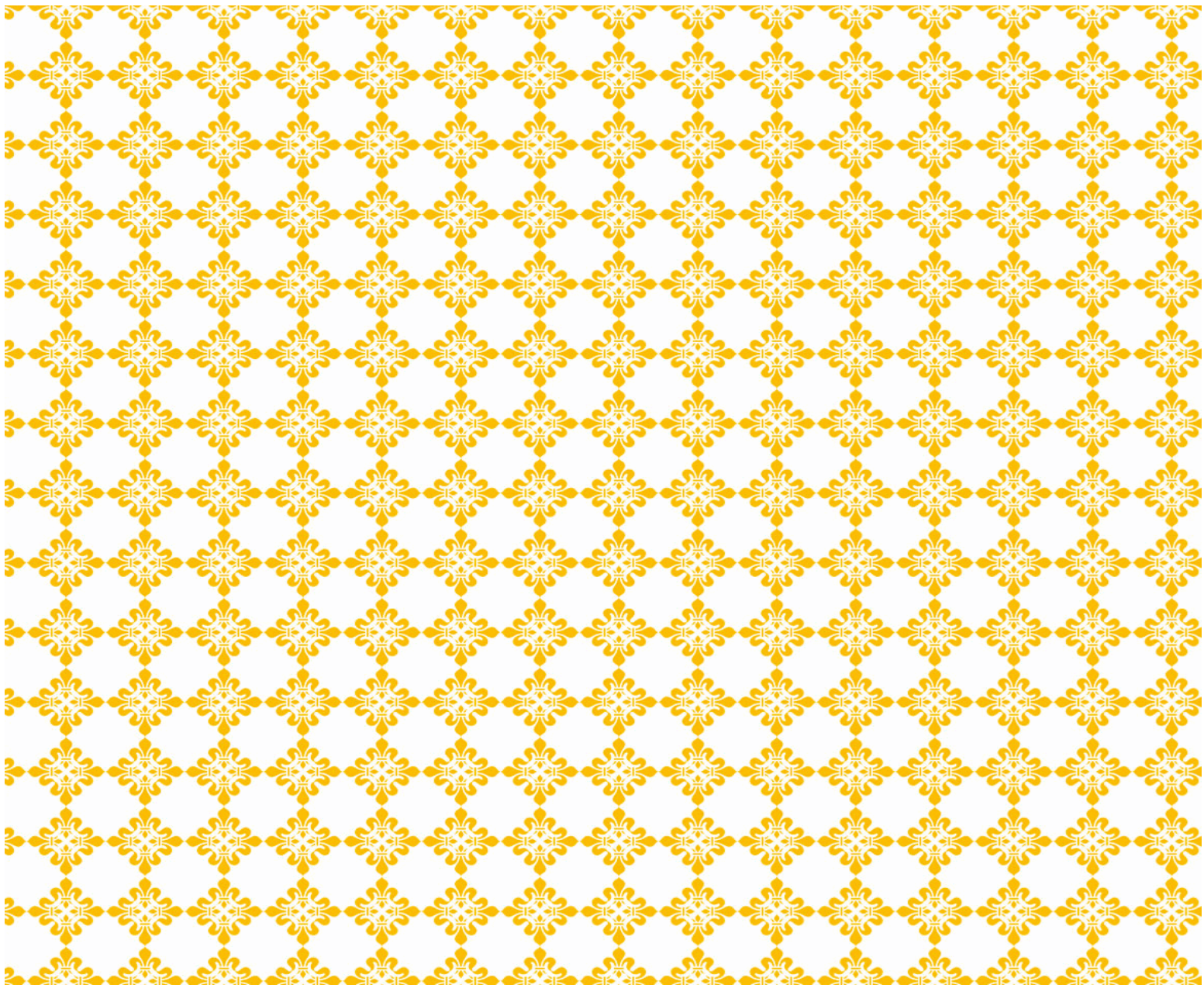

Utredningsuppdrag ändringsbudget 2023

Rapport

Innehåll

Förslag på effektiviseringsåtgärder som behöver utredas	3
Bakgrund.....	3
Avtalstrohet	4
Upphandling.....	5
Taxor och avgifter	6
Extern drift av restaurang, relax och gym på Pepparrotsbadet	7
Samordna fastighetsskötsel och yttre skötsel	8

Förslag på effektiviseringsåtgärder som behöver utredas

Bakgrund

I ändringsbudgeten för 2023 (KS2023/114) fick kommundirektören i uppdrag att utreda effektiviseringsförslagen avtalstrohet, upphandling, taxor och avgifter, extern drift av restaurang, relax och gym på Pepparrotsbadet, samordna fastighetsskötsel och yttre skötsel samt centralisering av funktionen nämndsekreterare/registrator/arkivarie.

Enligt uppdraget ska utredningarna presenteras för kommunstyrelsen senast i december 2023 för att kommunfullmäktige senare ska kunna fatta beslut om omfördelning av budgetramar för 2024–2025 senast i mars 2024. Den bifogade rapporten visar resultaten av genomförda utredningar.

I ändringsbudgeten avsattes 39,1 miljoner kronor för 2023 till 2025 för dessa uppdrag på posten centrala poster innan utfördelning. När utredningen av uppdraget är klar behöver kommunfullmäktige fatta beslut om omfördelning av budgetramar för 2024.

Avtalstrohet

Kommunen gör årligen inköp av produkter och tjänster motsvarande totalt cirka 1 100 miljoner kronor. Kommunen håller på att implementera ett sk spend-verktyg som kopplar samman alla fakturarader med kommunens avtal. För närvarande är spend-verktyget inte fullt implementerat men utifrån antagandet att inköp motsvarande 200 miljoner kronor sker årligen utanför avtal kan kostnaderna minska med 20 miljoner kronor (10 procent)

Kommundirektören gav samtliga förvaltningar i uppdrag att under 2023 utreda vilka verksamheter som behöver öka avtalstroheten. Förslagen ska minska kostnaderna för köp av externa varor och tjänster med minst 10 miljoner kronor per år för 2023 och 2024.

När utredningen av uppdraget är klar behöver kommunfullmäktige fatta beslut om omfördelning av budgetramar för 2024.

Förslag justering av budgetram

Nämnd [tkr]	2023	2024	2025	Totalt
Centrala poster	10 000	10 000		20 000
Summa	10 000	10 000		20 000

Beskrivning av utredningen

Ett arbete gjordes med en avvikelserapportering med samtliga förvaltningar i syfte att säkerställa att avtalstroheten överensstämmer med faktiska förhållanden. Avvikelse större än 100 tkr har återrapporterats till inköpscontrollern där administrativa justeringar gjorts i kommunens spendverktyg efter säkerställd dokumentation. Under perioden 2023-06-19 —2023-10-31 har avtalstroheten gått upp från 81% upp till 94% inom kommunen.

Kommunens totala köp utan avtal (utanför avtal och ej avtal) uppgick till 108 miljoner kronor per den 2023-10-11. Andelen pappersfakturor uppgår till 1750 st. Därför finns en uppskattad besparingspotential inom avtalstrohet på 5,4 miljoner kronor givet att kommunen kan nå en 5% konstadsreduktion vid avtalstecknande. Vid en eventuell eliminering av pappersfakturor uppgår den administrativa arbetsbesparingen till 1,2 miljoner kronor. Totalt finns en besparingspotential på totalt belopp 6,6 miljoner kronor.

Arbetet framåt inom avtalstrohet bör fokusera på att besparingspotentialen går att realisera genom bland annat att kompetens inom förhandling bör säkerställas. En stor del av köp utan avtal finns inom intervallet 0 – 700 000 kr. Ett nytt avtalsförhållande/avtalstrohet innebär per automatik inte ett bättre avtalsvillkor.

Aktiv förändringsledning inom arbetsområdet/begreppet avtalstrohet behöver säkerställas, processen är pågående utan egentligt slut. Stora synbara och dolda värden finns vid hög avtalstrohet såsom bättre leverantörsrelation, kortare leveranstid vid uppstått behov samt lägre priser.

Upphandling

Kommunen gör 100-tals direktupphandlingar varje år och genomförs av respektive förvaltning med stöd av inköpsavdelningen på kommunledningsförvaltningen. För att öka avtalstroheten i kommunen och därmed minska kostnaderna för inköp föreslås att inköpsavdelningen på kommunledningsförvaltningen tar en större roll i kommunens direktupphandlingar.

Kommundirektören gav kommunledningsförvaltningen i uppdrag att under 2023 utreda möjligheterna att inköpsavdelningen tar en större roll i kommunens direktupphandlingar.

Justering av budgetram

Nämnd [tkr]	2023	2024	2025	Totalt
Centrala poster		785		785
Totalt		785		785

Beskrivning av utredningen

Under perioden september 2022 till september 2023 genomförde Enköpings kommun inköp för cirka 105 miljoner kronor som låg under direktupphandlingsgränserna. Av dessa inköp gjordes cirka 64 miljoner kronor utanför befintliga avtal.

Inköpsavdelningen har kartlagt direktupphandlingsprocessen och identifierat områden där effektivisering kan uppnås.

Kartläggningen genomfördes genom en enkätundersökning som bland annat har visat att fler än 51 procent av de utsedda direktupphandlarna upplever att genomförandet av direktupphandlingar tar upp till 10 procent eller mer av deras totala arbetstid, vilket motsvarar 17,4 heltidstjänster.

En slutsats i utredningen är att flytta ansvaret för direktupphandlingar från förvaltningarna till inköpsavdelningen skulle kunna gynna kommunen på flera sätt. Det skulle bland annat öka transparensen i inköpsprocessen, förbättra resursanvändningen och spara minst 6,5 miljoner kronor per år för kommunens verksamheter. Genom omorganisation av inköpsavdelningen och tillsättning av dedikerade inköpare skulle verksamheterna kunna frigöra resurser och fokusera mer på sina kärnverksamheter. Det skulle också öka rättssäkerheten och minska risken för fel och osäkerhet i upphandlingsprocessen. Det är även en förutsättning för att samordning av upphandlingsbehov ska kunna ske samt att möjliggöra beställning via e-handelssystemet för de direktupphandlade avtalen. Detta skulle vara ett viktigt steg för att optimera och effektivisera direktupphandlingsprocessen och öka kontroll och styrning över kommunens inköp.

Taxor och avgifter

Kommunen har intäkter från taxor och avgifter motsvarande cirka 132 miljoner kronor varje år. Genom att höja taxor och avgifter (ej lagstyrda) med i genomsnitt 4,5 procent utöver eventuell ordinarie uppräkningsberäkning beräknas intäkterna öka med 5,9 miljoner kronor under 2024. En höjning av taxor och avgifter ska i möjligaste mån inte slå mot den enskilde.

Kommundirektören gav samtliga förvaltningar i uppdrag att under 2023 utreda vilka taxor och avgifter som kan höjas utöver eventuell ordinarie uppräkningsberäkning (jämföra med andra kommuner i närområdet och privata aktörer) samt förslag på nya taxor och avgifter där kommunen inte debiterar exempelvis inom markexploatering. Förslagen ska öka intäkterna med minst 5,9 miljoner kronor för 2024.

Förslag justering av budgetram

Nämnd [tkr]	2023	2024	2025	Totalt
Centrala poster		5 900		0
Summa		5 900	0	0

Beskrivning av utredningen

Samtliga förvaltningar fick i uppdrag att se över sina taxor och avgifter för att utreda vilka som kunde revideras utöver ordinarie uppräkningsberäkning. Enbart Upplevelseförvaltningen ansåg att det fanns möjlighet att göra en revidering. Den revideringen skulle genom en höjning av avgifterna kring lokaler och anläggningar med cirka 4,5%, vilket skulle ge en intäktsökning motsvarande 0,75 miljoner

kronor. Dock är rekommendationen från förvaltningen att det inte görs ytterligare höjningar för 2024 utan att förvaltningen ges möjlighet att arbeta vidare med underlaget mot nästa ordinarie beslutstidpunkt gällande taxor och avgifter.

Extern drift av restaurang, relax och gym på Pepparrotsbadet

Nettokostnaden för att driva restaurangen uppgår till 3 miljoner kronor (2,9 miljoner kronor i intäkter och 5,9 miljoner kronor i kostnader). Nettokostnaden för att driva relaxen uppgår till 3,1 miljoner kronor (0,8 miljoner kronor i intäkter och 3,9 miljoner kronor i kostnader). Nettokostnaden för att driva gymmet uppgår till 2,1 miljoner kronor (1,9 miljoner kronor i intäkter och 4,0 miljoner kronor i kostnader). Totalt uppgår nettokostnaden för att driva dessa verksamheter till 8,2 miljoner kronor.

Kommundirektören gav upplevelseförvaltningen i uppdrag att under 2023 utreda möjligheterna att låta externa aktörer driva restaurang, relax och gym för att minska kostnaderna med 8,2 miljoner kronor.

Förslag justering av budgetram

Nämnd [tkr]	2023	2024	2025	Totalt
Centrala poster		8 200		8 200
Summa		8 200		8 200

Beskrivning av utredningen

Förvaltningen har utgått från tre olika delar i detta uppdrag. Den första delen har utgått ifrån Pepparrotsbadets ekonomiska resultat för januari-augusti 2023 där en bedömning har gjorts om rimligheten i att kunna minska kostnader genom att lägga ut vissa delar i privat drift. Den andra delen har avsett byggnadens strukturella förutsättningar, d.v.s. hur badets konstruktion är och vilka förutsättningar som finns respektive saknas ifall ett beslut skulle fattas om att driva vissa delar i privat regi. Den tredje delen har inneburit en omvärldsbevakning genom kontakt med andra kommuner och relevanta rapporter för att dels bekräfta nyckeltal i Pepparrotsbadets ekonomiska resultat men också kunna bedöma rimligheten i att minska kostnader genom privat drift av vissa delar.

Förvaltningens bedömning utifrån den korta tid som funnits till förfogande, samt utifrån de underlag som hunnit gås igenom, är att en privatisering av vissa delar i Pepparrotsbadet inte kommer kunna generera några kostnadsbesparingar. För att kunna dra än mer säkra slutsatser hade utredningen behövt bli mer omfattande och krävt avsevärd mer tid vilket nu inte funnits att tillgå. Mer fullständig redogörelse för utredningen finns i bifogad rapport.

Samordna fastighetsskötsel och yttre skötsel

För närvarande bedrivs fastighetsskötsel och yttre skötsel av samhällsbyggnadsförvaltningen, upplevelseförvaltningen och AB Enköpings hyresbostäder. Totalt uppgår kostnaderna för skötseln till cirka 4,5 miljoner kronor per år. Kostnaderna består exempelvis av inre fastighetsskötsel såsom felanmälningar, ronderingar, enklare underhåll som fastighetsskötare kan utföra, rensning av hängrännor mm. Yttre skötsel innefattar exempelvis gräsklippning, städning av yttre miljö, snöröjning, besiktning av lekutrustning mm. Genom att samordna skötseln mellan förvaltningarna och bolaget beräknas schablonmässigt kostnaderna minska med 4,25 miljoner kronor (10 procent) under perioden 2024–2025.

Kommundirektören gav samhällsbyggnadsförvaltningen och upplevelseförvaltningen i uppdrag att tillsammans med AB Enköpings hyresbostäder utreda under 2023 hur fastighetsskötsel och yttre skötsel kan samordnas för att minska kostnaderna med minst 4,25 miljoner kronor under 2024 och 2025.

Förslag justering av budgetram

Nämnd [tkr]	2023	2024	2025	Totalt
Centrala poster		2 125	2 125	4 250
Summa		2 125	2 125	4 250

Beskrivning av utredningen

Företaget Archus fick i uppdrag av Enköpings kommun att genomföra en utredning avseende yttre- och inre skötsel samt jourverksamhet. Utredningen bestod i att utreda och återrapportera en kartläggning med en nulägesbild över samarbeten idag, förslag på samordningseffekter med uppskattad besparingspotential samt förslag på vidare utredningar inom områdena yttre skötsel (gräsklippning, trädgårdsskötsel, snöröjning), inre skötsel (vaktmästeri och enklare reparationer) samt jourverksamhet (samordning EHB, fastighet och Allmän plats).

Enköpings totala kostnad för inre- och yttre skötsel samt jourverksamhet uppgår till ca 82,4 mnkr fördelat på 12,4 % på upplevelseförvaltningen, 37,6 SBF Park, 28,3% SBF Gata 11,5% SBF Fastighet samt 10,2% EHB.

Möjligheten att kunna genomföra en besparing på 2,1 miljoner kronor för 2024 och 2,1 miljoner kronor för 2025 bedöms högst trolig då besparingen uppgår till 2,6 % av driftsbudgeten inom yttre och inre skötsel. Utredningen visar att störst potential ligger inom yttre

skötsel och rapporten vägleder oss var vi skall göra våra prioriterade besparingar. I rapporten finns en fördjupad beskrivning för respektive förslag samt en redogörelse av potential inom inre och yttre skötsel.